

Rodzaj dokumentu:	Zasady oceniania rozwiązania zadań
Egzamin:	Próbny egzamin maturalny
Przedmiot:	Język polski Arkusze 1. Test <i>Język polski w użyciu</i> Test historycznoliteracki
Poziom:	Poziom podstawowy
Data publikacji dokumentu:	5 marca 2024

Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Przykładowe rozwiązania zadań otwartych **nie są wzorcem** oczekiwanych sformułowań. **Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również te nieprzewidziane jako przykładowe odpowiedzi w zasadach oceniania.**

- Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
- Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
- Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytaty, to jest oceniana na 0 pkt.
- Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
- W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.

Test Język polski w użyciu – 10 pkt

Zadanie 1. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – prawidłowa odpowiedź.

0 pkt – niepoprawna odpowiedź albo brak odpowiedzi lub więcej niż jedna odpowiedź.

Rozwiązanie

C

Zadanie 2. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - rozstrzygnięcie (może także wynikać z treści) i prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do treści obu publikacji.

0 pkt – brak rozstrzygnięcia, złe wyjaśnienie, niepełne wyjaśnienie (np. z odwołaniem tylko do jednego artykułu) lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 pkt

TAK. Profesor Gryz, podobnie jak autor pierwszego artykułu, stwierdza, że kres ludzkości jest bliski. Wskazuje, że winę za to ponosi człowiek. Powołuje się na nadmierną ingerencję człowieka w prawa natury. Z kolei Robiński jest przekonany, że człowiek doprowadzi w ciągu kilkunastu lat do katastrofy klimatycznej, jeśli nie podejmie działań na rzecz ochrony środowiska proponowanych przez naukowców.

NIE. Gryz, twierdzi, że świat może odejść w niebyt za sprawą naturalnego kataklizmu, niezależnego od człowieka. Z kolei Robiński jest przekonany, że to człowiek doprowadzi w ciągu kilkunastu lat do katastrofy klimatycznej, jeśli nie wdroży proponowanych przez naukowców rozwiązań.

Zadanie 3. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do treści obu artykułów.

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, niepełna odpowiedź lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt

Obaj autorzy uważają, że nazwa **antropocen** podkreśla ogromny wpływ człowieka na naszą planetę, zwłaszcza w ostatnim czasie. Według Rowińskiego jego ślad będzie widoczny w zapisie geologicznym przez tysiące lat, a Gryz sądzi, że człowiek podporządkowuje sobie naturę, niszcząc ją, a nawet w widoczny sposób zmienia prawa w niej obowiązujące, takie jak dobór naturalny.

Zadanie 4. (0-2)

Zasady oceniania

2 pkt – prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do obu definicji słownikowych oraz treści publikacji.

1 pkt - prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem tylko do jednej definicji słownikowej lub prawidłowe wyjaśnienie bez odwołania do definicji słownikowych.

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, niepełne wyjaśnienie lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 pkt

Antyhumaniści, zgodnie z nazwą, to przeciwnicy dalszej obecności człowieka na Ziemi, którzy uważają, że ludzie są jak pasożyty i mają bardzo zły wpływ na środowisko naturalne, niszcząc je. Jedynej szansy dla planety upatrują w unicestwieniu gatunku ludzkiego. Natomiast **transhumaniści** są zwolennikami całkowitej przemiany człowieka za sprawą technologii, zgodnie z definicją słownikową głoszą konieczność przekroczenia ograniczeń jego cielesnej natury oraz zbliżenia go do perfekcyjnie działającej i nieśmiertelnej maszyny.

Zadanie 5. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - poprawne odczytanie **krytycznego/sceptycznego stanowiska** i odwołanie się co najmniej do jednego akapitu (opinii zawartej w 1. akapicie albo do słów Orwella z ostatniego akapitu).

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt

Profesor Gryz użył w stosunku do wspólnych poglądów antyhumanistów i transhumanistów słowa wartościującego „zdumiewająca”, podkreślając swoje zaskoczenie głoszonym przez nich aprobującym sądem na temat wyginięcia ludzkości. Również ostatni akapit, w którym przywołuje słowa pochodzące z powieści Orwella, będące uznaniem dla wyjątkowej pozycji człowieka na Ziemi, wskazuje na sceptyczny stosunek do głoszonych przez nich radykalnych opinii.

Zadanie 6. (0- 4)

Zasady oceniania notatki syntetyzującej

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym

- 3 punkty za treść
- 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Uwaga!:

Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

Treść

	3pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne **dwa błędy** (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – **trzy i więcej błędów** (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ LUB DYSORTOGRAFIA)	
Treść (0-3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 5 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0-1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe . 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. Uwaga! <i>Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię), egzaminator nie będzie oceniał poprawności ortograficznej ani interpunkcyjnej.</i>

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki syntetyzującej: **kres ludzkości w erze antropocenu.**

1) Stanowiska autorów tekstów

Stanowisko autora 1. tekstu, np.

- Adam Robiński z niepokojem twierdzi, że ludzkość przyczyniła się do szeregu zmian w środowisku naturalnym, które w najbliższym czasie doprowadzą do jej unicestwienia za sprawą katastrofy klimatycznej, jeżeli nie zostaną wdrożone rozwiązania proponowane przez naukowców.

Stanowisko autora 2. tekstu, np.

- Jarek Gryz dowodzi, że powody zniknięcia człowieka z powierzchni Ziemi mogą być dwojakie: naturalny kataklizm lub działalność samego człowieka, który nadmiernie zaingerował w prawa natury czy wkrótce doprowadzi do kryzysu demograficznego.
- Profesor przywołuje ponadto poglądy dwóch radykalnych grup myślicieli, dla których rychłe unicestwienie ludzkości jest powodem do radości i optymizmu. Jest on jednak sceptycznie nastawiony do ich pozytywnych nastrojów.

Uwaga dotycząca przedstawienia stanowisk obu autorów

Jeżeli zdający, przedstawiając stanowisko Jarka Gryza, określi, że autor wskazuje tylko pozytywne aspekty kresu ludzkości i **nie dostrzeże sceptycznej postawy** profesora wobec sądów głoszonych przez antyhumanistów i transhumanistów, to za treść przyznaje się nie więcej niż 1 pkt.

2) Zestawienie stanowisk

Np.

Z zestawienia stanowisk autorów obu tekstów musi wynikać, że Adam Rybiński jest mocno zaniepokojony faktem zbliżającej się katastrofy klimatycznej, oznaczającej kres ludzkości, a Jarosław Gryz prezentuje w swoim artykule **różne** (skrajne) poglądy wobec tego faktu. Obaj widzą zasadność używania terminu antropocen dla obecnej ery geologicznej ze względu na widoczny wpływ człowieka na zmiany na Ziemi.

Uwaga ogólna

Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 punkty za treść

Zarówno Rybiński, jak i Gryz nazywają współczesną erę geologiczną antropoceniem, manifestując ogromny wpływ człowieka na zmiany na Ziemi. Obaj autorzy są zgodni w kwestii szybkiego nadejścia kresu ludzkości. Jednak autor pierwszego artykułu podkreśla z niepokojem, że przyczyną tego będzie katastrofa klimatyczna, która nadejdzie w ciągu kilkunastu lat, jeżeli ludzkość nie wdroży rozwiązań proponowanych przez naukowców. Z kolei Gryz przybliży sądy transhumanistów i antyhumanistów, którzy uważają, że koniec obecności człowieka na Ziemi przyniesie same zyski. Profesor Gryz ma jednak sceptyczny stosunek do entuzjastycznego podejścia radykalnych myślicieli. (85 słów)

Test historycznoliteracki – 15 pkt

Zad. 7. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne rozstrzygnięcie i sformułowanie argumentu w odniesieniu do obu tekstów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) Rozstrzygnięcie: **Tak.**

Argumenty np.:

- W obu tekstach szczęście jest najcenniejszą wartością, do której winien dążyć człowiek.
- Oba teksty wskazują na konieczność pokonywania przez człowieka wszelkich przeciwności losu/trudności w dążeniu do szczęścia.
- W obu tekstach szczęście zależy od przychylności sił wyższych.

2) Rozstrzygnięcie: **Nie.**

Argumenty np.:

- W obu tekstach jest mowa o innych siłach sprawczych: w wierszu Pawlikowskiej szczęście człowieka jest uzależnione od kaprysów losu i samego upersonifikowanego szczęścia, a w biblijnej księdze zależy od przychylności Boga.
- W wierszu Pawlikowskiej człowiek musi oszukiwać los, by zaznać choć odrobinę szczęścia, a w biblijnej księdze nie ma o tym mowy.

Zad. 8. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - należy przyznać za rozwinięcie wszystkich 3 elementów zawartych w poleceniu: prawidłowe wyjaśnienie rodzaju sporu (1) oraz przyczyn konfliktu (2) z odwołaniem do znajomości treści lektury (3).

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, niepełna odpowiedź, brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt

Kreon jako nowy władca Teb zakazał pochówku zdrajcy – jednego z dwóch poległych w bratobójczej walce członków rodu Labdakidów. Antygona sprzeniewierzyła się jego woli i symbolicznie dokonała pogrzebu brata Polinika, dbając o wierność prawu religijnemu nakazującemu pogrzebanie ciała zmarłej osoby. Kreon, stojąc na straży ładu społecznego, uznał swoją siostrzenicę za buntowniczkę i surowo ją ukarał, rozkazując zamurowanie jej w grocie.

Zadanie 9. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wpisanie do tabeli numerów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A2 B1 C4

Zadanie 10.1. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowa i pełna odpowiedź, odwołująca się do fragmentu i do całości utworu.

0 pkt – niepełna odpowiedź, brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Na podstawie fragmentu:

- Makbet jest człowiekiem stojącym u progu starości (odkrycie sensu metafory zawartej w dwóch pierwszych liniijkach cytatu).
- Nie uznaje się jednak za człowieka szczęśliwego, pragnie śmierci.
- Zamiast na starość doświadczać przyjaźni, miłości i uznania, odczuwa nienawiść poddanych, wie, że ich posłuszeństwo wynika ze strachu przed nim.
- Ma świadomość ulotności życia, ironii losu.

Na podstawie całości utworu:

Powodem fatalnego samopoczucia króla Szkocji mogą być jego krwawe rządy oraz nieczne czyny dokonane w przeszłości:

np.

- zabicie króla Duncana i jego służących,
- zlecenie zabójstwa przyjaciela Banq'a oraz jego syna,
- zabicie rodziny Macduffa.

Zadanie 10.2. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe wskazanie toposu oraz sformułowanie refleksji o ludzkim losie.

0 pkt – nieprawidłowe wskazanie toposu, brak refleksji.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 1 pkt

- 1) Topos, który został przywołany we fragmencie dramatu to **theatrum mundi**/teatru świata, przedstawiający świat jako scenę, a żyjących na nim ludzi jako aktorów, którzy odgrywają swoje role. To fatalistyczna koncepcja losu człowieka, ukazująca marność ludzkich poczynań.
- 2) Shakespeare ukazał **życie człowieka jako płomień świecy**. Użył epitetu „nietrwała świeczka”, wskazując na marność i kruchość jego egzystencji.
- 3) W podanym fragmencie dramatu pojawił się topos ukazujący **kolejne etapy życia człowieka jako pory roku**. Makbet, mówiąc o jesiennym wędnącym liściu, podkreśla zbliżający się koniec swojego marnego życia.

Zadanie 11. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe wskazanie **2** analogii z odwołaniem do znajomości losów Konrada Wallenroda.

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, brak znajomości treści utworu, brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Indianie wychowywani w siedzibach białych - Konrad Wallenrod po porwaniu z Litwy znalazł się w Marienburgu; był przybranym synem mistrza zakonu krzyżackiego.
- Niezapominanie o swoim pochodzeniu przez Indian - pielęgnowanie przez Konrada, pod wpływem Halbana, pamięci o utraconej ojczyźnie.
- Powracanie przez Indian do swych plemion – powrót Konrada, kiedy tylko nadarzyła się okazja, na Litwę.
- Zemsta na białych – narodzenie się planu zemsty na Krzyżakach na dworze Kiejstuta narodził się za doznane przez Litwinów krzywdy. Zrealizowanie planu przez Konrada, po wyborze na mistrza zakonu.

Zadanie 12. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe rozpoznanie **3** postaci oraz odwołanie do treści eposu.

0 pkt – prawidłowe rozpoznanie tylko jednego bohatera, złe rozpoznanie sceny, brak odpowiedzi, błąd rzeczowy.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt

Na rysunku są ukazane następujące postaci:

- **księdza Robaka**,
- jego brata – **Sędziogo**
- ich zajadłego wroga - **Klucznika Gerwazego** – wiernego sługi Horeszków.

Ilustracja Andriollego nawiązuje do sceny spowiedzi Jacka Soplicy, który na łożu śmierci wyznaje prawdę o swoim życiu.

Zadanie 13. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe wskazanie tytułów i autorów utworów.

0 pkt – nieprawidłowe wskazanie, niepełne wskazanie lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fragment A. → *Gloria victis* Elizy Orzeszkowej

Fragment B. → *Lalka* Bolesława Prusa

Zadanie 14. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - rozstrzygnięcie i prawidłowe wyjaśnienie.

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, brak odpowiedzi, błąd rzeczowy.

Przykładowe odpowiedzi

Tak, ponieważ kobieta fatalna to kobieta piękna, świadoma swego uroku, który wykorzystuje do uwodzenia mężczyzn i bawienia się nimi oraz prowadzi ich do zguby. Taki los spotkał Wokulskiego zakochanego w Łękiej – chciał popełnić samobójstwo.

Nie, ponieważ miłość do tej kobiety pozwoliła Wokulskiemu rozwinąć skrzydła – dzięki niej wyznaczył sobie cel w życiu i zaczął konsekwentnie go realizować; zdobył majątek, dzięki któremu mógł podróżować (między innymi do Paryża, gdzie poznał profesora Geista), pomóc wielu potrzebującym; nauczył się języka angielskiego.

Zadanie 15.1. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - wskazanie i prawidłowe omówienie **2 z 3** symboli

0 pkt – błędne wskazanie, złe wyjaśnienie, omówienie znaczenia tylko jednego symbolu, brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- ✓ **złoty róg** → to symbol zjednoczenia Polaków wokół idei czynu, walki o wolność, gotowości do walki zbrojnej
- ✓ **czapka z pawim piórem** → to symbol egoizmu, prywaty, przywiązania do wartości materialnych, próżności, megalomanii chłopskiej; symbol zguby i pychy
- ✓ **sznur** → to symbol niewoli narodu polskiego; sytuacji zniewolenia, w której na przełomie XIX i XX wieku znajdowali się Polacy.

Zadanie 15.2. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe nazwanie stylizacji językowej i trafne wyjaśnienie.

0 pkt – nieprawidłowe rozpoznanie stylizacji językowej, błędne wyjaśnienie, brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 pkt

To stylizacja językowa zwana **dialektyzacją** (stylizacją gwarową), naśladująca styl mówienia chłopów. Wskazują na to dialektyzmy/słowa pochodzące z gwary takie jak: *kajsim*, *wiecha*, *zabył*, *sie*, *copke*, *tom*, *chocia*, *strasny*.

Zadanie 16. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - prawidłowe zaznaczenie 2 odpowiedzi.

0 pkt – prawidłowe zaznaczenie tylko 1 odpowiedzi, 2 odpowiedzi błędne, brak odpowiedzi.

Rozwiązanie:

1.	P	F
2.	P	F

Zadanie 17. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt - zaznaczenie odpowiedzi B oraz wskazanie 2 prawidłowych wyróżników gatunkowych reportażu.

0 pkt – nieprawidłowe zaznaczenie odpowiedzi **albo** prawidłowe zaznaczenie odpowiedzi B, ale brak uzasadnienia/wskazanie tylko jednego wyróżnika gatunkowego reportażu/
wskazanie nieprawidłowych wyróżników **albo** brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Przykładowe uzasadnienia

- wiarygodność - przywoływanie faktów, dat, liczb, nazwisk
- dbałość o obiektywizm – czerpanie informacji z kilku źródeł
- opieranie się na relacji świadków bądź uczestników wydarzeń
- aktualny, ciekawy, poruszający opinię publiczną temat
- intrygujący tytuł
- dramatyczność opowieści
- obrazowość
- zwięzłość
- efektowne zakończenie

Zadanie 18. (0-2)

Zasady oceniania

2 pkt - prawidłowe wyjaśnienie znaczenia sceny finałowej.

1 pkt – niepełna interpretacja sceny finałowej.

0 pkt – nieprawidłowe wyjaśnienie, brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi za 2 pkt

- Taniec wieńczący dramat **jest zapowiedzią katastrofy – zapowiedzią wprowadzenia rządów totalitarnych**. To Edek, a nie Eugeniusz, prowadzi w tym tańcu. Do władzy został dopuszczony prostak, cham, który nie ma predyspozycji do rządzenia. A inteligent jest mu podporządkowany.
- Tango w finale utworu **to symbol zwycięstwa** prymitywnej, tandetnej, uosabianej przez Edka **masowej kultury** (Edek w I akcie ogląda książki z obrazkami – „Atlas anatomiczny” Artura, nudzą go eksperymenty teatralne Stomila – woli kino); to symbol kryzysu kultury wysokiej, duchowej; „La Cumparsita” pobrzmiwa po zapadnięciu kurtyny, więc podkreśla ścisłą łączność prezentowanego na scenie dramatu z rzeczywistością...
- Finałowa scena to **ostrzeżenie przed flirtem inteligencji z nizinami społecznymi**, z chamami; to przecież Edek – prostak niemyjący zębów, uosobienie brutalnej siły i zwierzęcych instynktów, sprytny i elastyczny, cierpliwie czekający na swoją okazję prymityw, wspinając się do władzy po plecach inteligentów = idealistów, takich jak Stomil czy Artur, wprowadził rządy oparte na przemocy. Podporządkował sobie

w tańcu przedstawiciela inteligencji – wuja Eugeniusza, który zresztą na to pozwolił, by zalegalizować swą władzę, oficjalnie zmanifestować zgodę na nią warstwy społecznej, która naturalnie, z racji wykształcenia, powinna ją sprawować...

- Tango to w dramacie taniec symboliczny, który **pokazuje pewną polityczną powtarzalność** → każda rewolucja przejmuje styl i maniery pokonanej władzy → Edek odtańczył tango tak, jak kiedyś uczynili to Stomil i Eleonora, tyle że dla nich ten taniec był symbolem rewolucji obyczajowej, erotyzmu, zmysłowości, bezwstydu, wolności, buntu: „Czy wiesz ile trzeba było odwagi, żeby zatańczyć tango?”; Edkowi tango kojarzyło się ze starym, burżuazyjnym światem, z kulturą poprzedniej władzy i dlatego, chcąc ją naśladować, ściągnął marynarkę i buty z pokonanego Artura i zatańczył z Eugeniuszem.